

EUROPESE UNIE GEWONNEN VOOR INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS

Verslag van de IAB-VBO • Seminaries
25/10 en 28/11/2000

Op 13 juni 2000 publiceerde de Europese Commissie een Mededeling* aan de Raad en aan het Europees Parlement, waarin zij de verdere maatregelen belicht die in het kader van de EU-strategie inzake financiële verslaggeving zullen worden genomen. Gezien het belang van de aangekondigde maatregelen voor onze leden én voor de ondernemingen die zij adviseren, organiseerde het Instituut hierover, in samenwerking met het Verbond van Belgische Ondernemingen, op 25 oktober een seminarie. De grote belangstelling noopte ons tot een tweede sessie, die op 28 november werd georganiseerd. Een verslag...

Na de inleiding van het seminarie door de heer Guy KEUTGEN, bestuurder-secretaris-generaal van het VBO, kreeg de heer Karel VAN HULLE het woord om de Mededeling van de Europese Commissie toe te lichten. Vanuit zijn functie als 'Head of Unit-Financial Information and Company Law' bij de Commissie is de heer Van Hulle – één van de hoofdrolspelers in het hele project – bijzonder goed geplaatst om aanleiding, achtergrond en concrete inhoud van de strategie ter zake te schetsen. In zijn betoog stelde hij dat dringende maatregelen nodig zijn teneinde de vergelijkbaarheid van de jaarrekeningen in de EU te verbeteren. Efficiënte en transparante financiële markten zijn immers van kapitaal belang voor de bevordering van groei en werkgelegenheid in de EU. De Vierde en Zevende Europese jaarrekeningrichtlijn (van respectievelijk 1978 en 1983), die de basis vormen voor het Belgisch boekhoud- en jaarrekeningrecht, blijken niet langer volledig te beantwoorden aan de behoeften van diegenen die de rekeningen opstellen en gebruiken, met name beursoverheden en investeerders, belastingoverheden, kredietverstrekkers en uiteraard ook ondernemingen en hun raadgevers, met name de accountants en de belastingconsulenten.

* COM (2000) 359 def.

Daarom zal de Commissie volgende stappen ondernemen:

Vóór eind 2000 zal een formeel voorstel ter tafel liggen waarbij alle beursgenoteerde EU-ondernemingen worden verplicht om vanaf 2005 hun geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen overeenkomstig de International Accounting Standards (IAS). Belangrijk is dat de Lidstaten de mogelijkheid zullen krijgen om het gebruik van de IAS ook op te leggen aan niet-beursgenoteerde ondernemingen en individuele jaarrekeningen. Dit wordt gekoppeld aan de invoering van een goedkeuringsmechanisme van de betrokken IAS-normen door de EU, het zogenaamde 'endorsement mechanism'. Het betreft immers boekhoudkundige normen (op dit moment veertig in totaal, over uiteenlopende onderwerpen) die door een privé-organisatie, het International Accounting Standards Committee, worden opgesteld en bijgevolg vooraf 'geofficialiseerd' dienen te worden teneinde ze verplicht te kunnen opleggen aan de betrokken ondernemingen.

Bovendien zal werk worden gemaakt van een 'enforcement mechanism', een infrastructuur voor de waarborging van een strikte naleving van de IAS door de ondernemingen.

Een ander belangrijk voornemen van de Commissie is dat vóór eind 2001 tevens een voorstel zal worden ingediend voor de modernisering van de Vierde en Zevende Richtlijn, dat met zekerheid gevolgen zal hebben voor alle Europese onderne-

mingen die er via de nationale wetgeving inzake boekhouding en jaarrekening aan onderworpen zijn.

Na dit globaal overzicht door de heer VAN HULLE, lichte mevrouw Christine DARVILLE, juridisch adviseur VBO, de enquête toe die bij een representatief staal van beursgenoteerde ondernemingen peilde naar hun verwachtingen inzake deze Europese ontwikkelingen. Uit de enquêteresultaten blijkt vooreerst dat bij de vennootschappen onzekerheid heerst over de evolutie van buitenlandse boekhoudreferenties. Heel wat ondernemingen zitten met de essentiële vraag of de IAS-normen in het bijzonder door de Amerikaanse beurs zullen worden erkend. Gebeurt dat niet, dan zou het gebruik van de IAS-normen vennootschappen die op de Amerikaanse markt kapitaal willen ophalen, verplichten twee soorten boekhouding op te maken. Bovendien vertonen de IAS-normen op een aantal punten leemtes, en zouden deze niet aangepast zijn aan bepaalde bedrijfssectoren.

Voor nagenoeg alle Belgische genoteerde vennootschappen impliceert het gebruik van een buitenlandse of internationale boekhoudkundige referentie de toepassing van de referentie als zodanig, zonder dat de Europese richtlijnen dienen in acht te worden genomen.

Laatste vaststelling: mocht men naar een verplicht gebruik van de IAS-normen evolueren, dan koppelt een meerderheid van de ondervraagden het gebruik van de IAS-normen aan de mogelijkheid om een gerechtvaardigde afwijking te verkrijgen om van de US-GAAP* - referentie gebruik te maken.

De heer Jean-Pierre MAES, Voorzitter van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, deelde het aanwezige publiek mee dat de gesprekken over deze materie binnen de CBN nog niet

De heer Jan VERHOEYE, accountant en docent aan de Hogeschool Gent, had het in zijn uiteenzetting over, enerzijds, enkele opvallende verschillen tussen IAS en de actuele Belgische boekhoudregels en, anderzijds, wat de mogelijke invloed zou kunnen zijn op de KMO-boekhouding, die - minstens in eerste instantie - niet door de Europese Commissie lijkt te worden geïmplementeerd. Samenvattend kan worden gesteld dat deze spreker er van overtuigd is dat de nauwe verwantschap tussen de boekhoudregels en het fiscaal winstbegrip zal verminderen, waardoor wij voor eenzelfde onderneming geleidelijk zullen evolueren in de richting van twee jaarrekeningen, een fiscale en een economische. Voorts moet te allen prijze worden vermeden dat de IAS-gebruikers zich zouden beperken tot een soort "pick and go", waarbij enkel die elementen die de onderneming kunnen dienen zouden worden gehanteerd, maar andere - minder positieve - IAS-regels zouden worden 'vergeten'. Het staat vast, zo besloot de heer VERHOEYE, dat de accountants en belastingconsulenten voor een periode van belangrijke wijzigingen staan, hetgeen betekent dat ook een doorgedreven opleiding in deze materie zich opdringt.

Het slotwoord werd gegeven door de heer Johan DE LEENHEER, Voorzitter IAB. "Hoezeer ook wij de idee van een coherente, gemeenschappelijke boekhoudkundige taal genegen zijn, hoe groot ook de voordelen zijn van meer transparantie en betere internationale vergelijkbaarheid, we moeten toegeven dat de switch naar de IAS een ware cultuurschok betekent", aldus de voorzitter.

Eén en ander wordt nog meer bemoeilijkt door de taalbarrière. De affiniteit met de Engelse taal, waarin de IAS-normen zijn opgesteld, ligt niet in alle economische sectoren voor de hand.

Bovendien laten de Engelse termen zich niet altijd zomaar vertalen naar het Nederlands of het Frans: de inhoud ervan wil nogal eens verschillen van land tot land. Een Franse vertaling van de IAS-normen is reeds voorhanden, een Nederlandse niet. Met betrekking tot dit punt onderneemt het IAB overigens nu al concreet actie, en dit in samenwerking met CBN, IBR en de respectievelijke Nederlandse zusterorganisaties.

Het staat vast dat de omschakeling naar de IAS op een degelijke manier moet worden begeleid, en hiervoor ziet de voorzitter een belangrijke taak weggelegd voor de ondernemingsorganisaties, de CBN en de beroepsinstellingen.

Een belangrijke opdracht van het IAB is de informatieverstrekking aan en de vorming van de accountants en de belastingconsulenten. Het IAB zal de leden systematisch op de hoogte houden over de ontwikkelingen op het vlak van de IAS via zijn website en andere informatiekanalen.

Het is immers de stellige bedoeling van het Instituut om in het licht van de verdere ontwikkelingen in te spelen op nieuwe vragen en behoeften die bij de leden zouden ontstaan. 'De informatievergadering, die het resultaat is van een vruchtbare samenwerking tussen het Instituut en het VBO, is reeds een stap in de goede richting', aldus nog de Voorzitter.

* United States Generally Accepted Accounting Principles

Het panel met v.l.n.r. : Mevr. C. DARVILLE, Dhrn. J. DE LEENHEER, G. KEUTGEN, K. VAN HULLE, J. VERHOEYE en, in het spreekgestoelte, J.-P. MAES.

werden afgerond, en dat hij bijgevolg geen definitief standpunt van de Commissie kon meedelen. Hij gaf aan de hand van een aantal -al dan niet persoonlijke- bedenkingen wel aan dat één en ander op Europees vlak nog verdere uitwerking behoeft. Zo stelt zich o.m. de vraag naar de aanpassing van het vennootschapsrecht aan de IAS- boekhoudnormen. Minstens even belangrijk is de overweging dat in de totstandkoming van de IAS-normen terdege rekening dient te worden gehouden met de Europese belangen en met een Europese visie. Dit vanuit de wetenschap dat een Europese invloed binnen het IASC op dit moment nagenoeg onbestaand is. Voorts zal ook de taakinhoud van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen zelf wijzigen, indien men meer en meer naar een Europees uniform boekhoudkader evolueert.